

RECENZJA
dorobku naukowego dr Tomasza Pawłuszko
w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora
habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i
administracji

Podstawa prawna: Uchwała Rady Naukowej Uniwersytetu Opolskiego nr 41/2024-2028 z dnia 23.01.2025

art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.

I. Uwagi wstępne.

W ocenie dorobku Habilitanta, zgodnie z zapisami ustawowymi (*Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* zasadniczą kwestią jest uznanie, że osiągnięcia naukowe Kandydata stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji oraz czy wykazuje się On istotną aktywnością naukową. Koncentrując się na powyższym dokonana zostanie całościowa ocena dorobku naukowego dr Tomasza Pawłuszko, ze szczególnym uwzględnieniem monografii wskazanej jako „najważniejsze dzieło” (*Pozycja Polski w systemie międzynarodowym*, Tetragon 2023), jego aktywności naukowej oraz organizacyjnej w sferze nauki. Uwzględniona zostanie także sfera aktywności określana jako popularyzacja wiedzy oraz stricte dydaktyczna.

II. Podstawowe informacje o Kandydacie

Dr Tomasz Pawłuszko jest absolwentem Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na podstawie pracy pt. *Teoria strategii*

a teoria stosunków międzynarodowych, która powstała pod opieką naukową prof. dr hab. Barbara Krauz-Mozer (2010). Doktoryzował się w roku 2014 na ówczesnym Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie dysertacji *Ewolucja systemu międzynarodowego w nauce o stosunkach międzynarodowych* (promotor prof. dr hab. Ryszard Zięba). Praca ta po stosownych modyfikacjach treści ukazała się drukiem jako monografia autorska.

Kariera naukowa Kandydata jest związana z trzema ośrodkami akademickimi (Kielce, Wrocław, Opole). Szczegółowy jej przebieg to klasyczne awanse przy równoczesnej zmianie miejsca pracy (2011-2014 – Asystent Katedra Krajów Europy Północnej Uniwersytet Jana Kochanowskiego; 2014-2018 Adiunkt Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Akademia Wojsk Lądowych; Adiunkt Wydział Nauk o Polityce i Komunikacji Społecznej Uniwersytet Opolski). Podkreślić jednak należy, że dr Pawłuszko w każdej Uczelni angażował się zarówno w działania stricte naukowe (prowadzenie badań i publikacje) i organizacyjne oraz aktywnie współuczestniczył w realizacji i kreowaniu zmian w procesie dydaktycznym. Dążąc do własnego rozwoju poszerzał także swoją wiedzę kończąc studia podyplomowe (*Menedżer projektów B+R* w 2013 roku oraz *Coaching w biznesie* w 2023 roku) oraz uzyskując certyfikat biegłej znajomości języka angielskiego.

Analiza przedstawionego życiorysu naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego pozwala na konstatację, że osobą Kandydata jako pracownika naukowo-dydaktycznego charakteryzują trzy cechy, a mianowicie: prowadzona w sposób ciągły aktywność naukowa, logiczna ewolucja zainteresowań naukowo-badawczych oraz dążenie do dalszego rozwoju naukowego wraz z umiejętnym poszukiwaniem wyzwań naukowych.

III. Charakterystyka dorobku naukowego Kandydata

Dr Tomasz Pawłuszko za obszar własnych zainteresowań naukowych uznaje kwestię roli państwa jako gracza międzynarodowego rozpatrywaną w kontekście posiadanego potencjału i zdolności oddziaływania międzynarodowego ale podkreślić należy, że badania te osadza głęboko w teoriach badawczych. Nie koncentruje się na analizie elementów tego potencjału jako gracza politycznego ale stara się skoncentrować badania na określonych procesach wewnętrznych i kreowanych przez jego otoczenie uwarunkowaniach politycznych i gospodarczych. Ewolucja zainteresowań badawczych pomiędzy okresem po uzyskaniu stopnia doktora do momentu złożenia wniosku o wszczęcie procedury habilitacyjnej pozwala na konstatację iż jest to logiczne poszerzenie i kontynuacja badań w przyjętym obszarze

zainteresowań. Pierwszy okres to podjęcie badań nad kształtem systemu międzynarodowego i kreowanych przez jego specyfikę wyzwań dla bezpieczeństwa. Skoncentrowanych na kwestii relacji umownego Południa z Północą przy zastosowaniu tzw. podejścia społeczno-krytycznego (uwzględnienie w procesie badawczym uwarunkowań społeczno-historycznych oraz aktualnego układu stosunków międzynarodowych). Pozwoliło to na skoncentrowaniu badań nad uwarunkowaniami rozwojowymi państw nordyckich i czynników pozwalających na zajęcie przez te kraje określonej pozycji w systemie międzynarodowym. W tym okresie za istotne badania Kandydata uznać należy projekty badawcze *Analiza porównawcza polityki rozwoju regionalnego państw Europy Północnej i Polski* (projekt nr 614002.00 realizowany w latach 2013-2015) oraz *Regiony i regionalizm w stosunkach międzynarodowych* (projekt nr 614008.00 realizowany w latach 2016-2018).

Drugi etap rozwoju naukowego Kandydata wynikał z faktu podjęcia pracy w uczelni resortu Obrony Narodowej i był – co naturalne – skoncentrowany na problematyce polityki bezpieczeństwa państwa w kontekście jego funkcjonowaniu w międzynarodowym środowisku bezpieczeństwa oraz teorii bezpieczeństwa państwa jako gracza międzynarodowego. Wskazać należy na udział dr Pawłuszko w zespole analizującym uwarunkowania polskiej polityki bezpieczeństwa w ramach projektu *NUP2x35* oraz monografię będącą analizą porównawczą podejść do badań nad problematyką bezpieczeństwa państwa w USA i Polsce *Nauki o bezpieczeństwie. Budowanie szkoły naukowej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2020). Trzeci, ostatni etap badań prowadzonych przez Kandydata do daty złożenia wniosku o wszczęcie procedury uzyskania stopnia doktora habilitowanego to koncentracja na problematyce uwarunkowań determinujących pozycję państwa w systemie międzynarodowym. Zwieńczeniem tych badań jest monografia wskazana jako „najważniejsze” dzieło w procedurze habilitacyjnej.

Wskazując na powyższe obszary badawcze podkreślić należy ciągłość aktywności naukowej dr Pawłuszko i poszerzanie spectrum badań pozostających równocześnie w obrębie przyjętego obszaru zainteresowań naukowych. Cechą dorobku Kandydata jest także dosyć ścisły związek prowadzonych badań z dorobkiem publikacyjnym i wystąpieniami konferencyjnymi. Statystyczne rzecz ujmując to 45 pozycji po uzyskaniu stopnia doktora wliczając do tego zestawienia artykuły recenzyjne i klasyczne recenzje. Zostały one opublikowane zarówno w Polsce jak i za granicą – i co godne podkreślenia – w kilkunastu czasopismach wydawanych w różnych ośrodkach naukowych. Portal Google Scholar wyróżnia 165 cytowań publikacji Kandydata przyznając Mu index H na poziomie 7. Zarówno jakość wykazanych przez Kandydata publikacji, jak i powyższe wskazania pozwalają na ocenę

dorobku jako spełniający wymóg uczestnictwa w badaniach naukowych i podejmowania istotnych poznawczo badań. W subiektywnej ocenie recenzenta w tym zestawieniu, obok wymienionej powyżej pozycji, wyeksponować należy treści artykułu „Projektowanie podręczników w naukach o bezpieczeństwie. Poszukiwanie dobrych praktyk”, *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego*, vol. 14, nr 1, 2020, s. 21-47, w którym dokonał analizy treści najważniejszych podręczników odnoszących się do problematyki bezpieczeństwa wskazując na uniwersalne ich cechy tj. konstrukcję uwzględniającą prezentację głównych problemów poddanych analizie, sposoby ich analizy i proces odsyłania czytelnika do innych zasobów wiedzy pozwalających na jej ugruntowanie.

W Autoreferacie Habilitant wykazuje, że uczestniczył w znacznej liczbie konferencji naukowych, krajowych i zagranicznych (nie tzw. międzynarodowych, ale poza granicami Polski). Kandydat był także członkiem komitetów naukowych i organizacyjnych konferencji oraz moderatorem paneli, co uznaję za kolejny dowód zarówno udziału w życiu naukowym, jak i uznania Jego pozycji naukowej.

Podsumowując, lektura publikacji dr Tomasza Pawłuszko pozwala na jego uznanie za licznie znaczący, typowy pod względem treści dla dyscypliny nauki o polityce i administracji oraz posiadający dobry poziom merytoryczny. Prezentują one określone problemy badawcze, weryfikują rzeczywistość i zawierają istotne wnioski cząstkowe oraz konkluzje. Wskazując na tą cechę dorobku publikacyjnego stwierdzam jednoznacznie, że jego liczebność oraz treść merytoryczna pozwala uznać całość dorobku Kandydata za wypełniający ustawowe zapisy (wpływ dorobku na rozwój dyscypliny naukowej nauki o polityce i administracji). Pozytywem jest także fakt, iż Kandydat prowadzi zaplanowaną aktywność naukową, podejmowane problemy badawcze w zasadniczych obszarach poddaje autorskiej reinterpretacji i stara się je pogłębiać oraz poszerzać.

IV. Opisowa ocena głównego osiągnięcia naukowego

Zwieńczeniem badań naukowych poświęconych problematyce pozycji międzynarodowej państwa jest publikacja będąca udaną próbą oceny pozycji państwa polskiego w systemie międzynarodowym. Monografia *Pozycja Polski w systemie międzynarodowym*, Tetragon 2023 jest dziełem stosunkowo obszernym (318 stron maszynopisu) i składającym się z trzech odrębnych, ale właściwie ze sobą powiązanych części. Pod względem typu publikacji jest to

monografia tematyczna posiadająca cechy opracowania, którego zawartość teoretyczna (analiza i prezentacja podejść teoretycznych oraz ukazanie ich praktycznego zastosowania w toku prowadzonych badań) pozwala uznać, że może być wykorzystana także jako podręcznik akademicki. Nie jest to zarzut, wręcz przeciwnie uznaję to za ogromny atut recenzowanej pozycji. W części pierwszej zawiera bowiem przegląd myśli teoretycznej i podejść badawczych oraz prezentuje sposób ich wykorzystania w prowadzonych badaniach (analizach). Część druga to badania własne Autora skoncentrowane na uwarunkowaniach determinujących pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Natomiast część trzecia jest kontynuacją rozważań dotyczących Polski i jej pozycji międzynarodowej ale w układzie analityczno-prognostycznym. Zwłaszcza ta trzecia część zawiera ciekawe tezy i wnioski oraz ukazuje warsztat naukowy dr Pawłuszko w postaci umiejętnego stosowania podejścia teoretycznego do prowadzonych badań empirycznych.

Przedmiotem badań w ocenianej monografii jest państwo polskie jako gracz międzynarodowy i jego pozycja w systemie międzynarodowym. Autor słusznie podjął próbę przebadania pozycji międzynarodowej Polski w określonych okresach, co pozwala nie tylko na prostą analizę potencjału państwa i możliwości funkcjonowania w konkretnym układzie geopolitycznym. Umożliwia także – a Autor umiejętnie to wykorzystuje – określenie klasycznych czynników budowy i sankcjonowania pozycji gracza państwowego (na określonym etapie historycznym i dysponującym określonym potencjałem) w systemie międzynarodowym. Dr Pawłuszko wskazuje w niej na rolę oddziaływania czynników wewnętrznych i zewnętrznych oraz cech i specyfiki środowiska w jakim dany gracz polityczny funkcjonuje poprzedzając to prezentacją teorii badawczych funkcjonujących na określonym etapie relacji międzynarodowych. Prezentując je wykorzystał do tego – w sumie w Polsce – nowatorski paradygmat badawczy tj. koncepcję analitycznego eklektyzmu. Pozwoliło to na prezentację kilku nieoczywistych konkluzji. Jak podkreślono, tytułowe rozważania Autora poprzedza solidna prezentacja paradygmatów i teorii badawczych reprezentatywnych dla badania pozycji państwa i kreujących jego potencjał. Formalnie prezentacja ta została wykorzystana do stworzenia siatki pojęć, które dr Pawłuszko zamierza zastosować w planowanym procesie badawczym. W praktyce jest to jednak prezentacja ich istoty oraz sposobu wykorzystania w procesie badawczym, co w opinii recenzenta dodatkowo nadaje tej publikacji cechy ważnego podręcznika (ukazanie sposobów wykorzystania podejścia teoretycznego w procesie badawczym). Pod względem merytorycznym zaletą zastosowanego przez dr Pawłuszko podejścia jest zarówno dowodzenie zasadności przyjętego założenia

badawczego oraz sposobem ich wykorzystania do tworzenia instrumentarium badawczego adekwatnego dla przyjętego założenia badawczego. Sposób praktycznego wykorzystania tych podejść, który jest poprzedzony stosunkowo szerokim omówieniem koncepcji badań nad procesami politycznymi w poszczególnych okresach historycznych przysłowiowo „broni się” przed ewentualnym zarzutem o nadmiernym rozbudowaniu części teoretycznej monografii wskazanej jako „najważniejsze dzieło”. Stwierdzić wręcz należy, że Kandydat umiejętnie stosuje poszczególne podejścia badawcze do prezentacji własnych ocen pozycji Polski w wybranych okresach historycznych a te stanowią podstawę do analiz prowadzonych w rozdziale który uznać można za prognostyczny. W efekcie analiza pozycji Polski jako gracza międzynarodowego została wyprowadzona z wcześniejszych rozważaniach teoretycznych i dokonana w układzie przedmiotowo-chronologicznym. Pozwoliło to nie tylko na szerszą (pełną) prezentację determinantów ale także urealniło część prognostyczną (przyszła pozycja państwa polskiego w systemie międzynarodowym). Rozważania te kończy prezentacja wyników badań własnych, będących w istocie wywiadami eksperckimi. Autor uznaje to za osobną część monografii. Faktycznie pod względem konstrukcji monografii jest to część osobna, natomiast w ujęciu metodologicznym traktuję ją jako część dowodową dla prowadzonych analiz dotyczących pozycji państwa polskiego. Wnioski wyprowadzone z tych wywiadów oraz analiz prowadzonych w częściach pierwszej i drugiej monografii zostały dobrze wykorzystane do przedstawienia konkluzji końcowych zaprezentowanych w Zakończeniu. Jego treść jest zarówno samym podsumowaniem badań jak sposobów ich przeprowadzenia.

Przechodząc do oceny formalnej monografii stwierdzić należy, że jej dominującą cechą jest wzajemna komplementarność treści poszczególnych części. Autor posługuje się słownictwem fachowym, reprezentatywnym dla dyscypliny nauki. Logika wypowiedzi jest przejrzysta, a tok narracji zrozumiały. Sposób prezentacji pozwala także na dokonywanie przez czytelnika własnych przemyśleń i wyprowadzanie wniosków. Natomiast oceniając monografię z punktu widzenia redakcyjnego stwierdzam, że jest to opracowanie cechujące się dużą starannością edycyjną. Treść jest proporcjonalnie rozmieszczona i napisana w dobrym stylu naukowym. W monografii występują drobne uchybienia. Przede wszystkim wskazuje tu na zamieszczenie – notabene – w dobrze skonstruowanym Wstępie rozważań których celem jest udowodnienie (wykazanie), że Kandydat jest merytorycznie przygotowany do podjęcia tak sformułowanego problemu badawczego i prowadzenia takich rozważań. Drugą uwagą o charakterze porządkowym to wskazanie na manierę Autora by stosować liczbę mnogą

w odniesieniu do autorów monografii (wykazaliśmy, udowodniliśmy itp.). Tymczasem jest to monografia autorska a nie wieloautorska. Są to jednak drobne uchybienia formalne, które nie wpływają na ocenę merytoryczną monografii, którą uznaję za cenną pozycję naukową. Jest pozycją ważną nie tylko z punktu widzenia rozwiązania istotnego problemu badawczego ale także jako opracowanie ukazujące możliwe sposoby podejścia badawczego w procesie badań nad pozycją państwa w układzie międzynarodowym.

V. Charakterystyka aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

W tym obszarze Habilitant koncentrował się na trzech formach aktywności naukowej. Pierwszą jest aktywność publikacyjna i publicystyczna. Dr Pawłuszko od uzyskania stopnia magistra podejmował działalność publikacyjną co zostało ocenione w części pierwszej recenzji dorobku. Podkreślić należy, że aktywność ta była i jest skorelowana z działaniami publicystycznymi tj. wystąpieniami medialnymi oraz publikacjami popularno-naukowymi. Ich zakres tematyczny jest powiązany z dorobkiem naukowym i badaniami Kandydata. Drugi obszar to aktywność grantowa czyli podejmowanie badań w ramach projektów badawczych mających charakter stricte naukowy jak i edukacyjny. Zaletą w tym obszarze aktywności jest próba pozyskiwania grantów badawczych w ośrodkach pozakrajowych, niestety nie objętych finansowaniem. Natomiast obszar trzeci to staże i konferencje naukowe w których uczestniczył jako prelegent i organizator panelu tematycznego.

Przechodząc do oceny powyższych obszarów aktywności naukowej wskazać należy wspomnianą działalność popularyzatorską i publicystyczną. Dr Pawłuszko często komentuje wydarzenia polityczne w mediach tradycyjnych oraz różnorodnych eventach popularno-naukowych organizowanych zarówno przez klasyczne środowiska naukowe (uczelnie i Towarzystwa Naukowe) jak i organizacje społeczne. Między innymi przez Regionalne Ośrodki Debaty Międzynarodowej, Bibliotekę M. Stolecznego Warszawa czy też w ramach Opolskiego Festiwalu Nauki. W drugim z wymienionych obszarów aktywności naukowej Kandydata podkreślić należy znaczenie takich przedsięwzięć jak:

- Projekt badawczy dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych w postaci ekspertyzy „Bezpieczeństwo Polski po szczycie NATO w Madrycie” (grant DDPK/DP 2022/095/1),
- Projekt badawczy dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych w postaci ekspertyzy pt. „Trójmorze. Budowanie regionu” (DDPK/DP 2023/136/1),
- projekt edukacyjny „Biblioteka Nordycka” w ramach grantu MNiSW,
- udział w pracach mających na celu opracowanie projektu wdrożeniowego Ministerstwa Obrony Narodowej pt. „Nowe Urządzenie Polskie NUP2X35” realizowanego przez Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych RP.

Wskazać także należy fakt współpracy publikacyjnej w ramach kooperacji grup naukowców w postaci przygotowania wydawnictw encyklopedycznych (Słowniki Społeczne i Encyklopedia Bezpieczeństwa) oraz wspólnego wydawania monografii wieloautorskich. Pozostałe projekty pozyskiwane w ramach grantów były to granty wewnętrzne uczelni, które dowodzą iż dr Pawłuszko potrafi prowadzić badania zespołowe, kierować zespołami badawczymi oraz realizować projekty badawcze. Oceniając zakres aktywności Kandydata w tym obszarze można wskazać, iż ma ona wymiar krajowy jednakże tematyka projektów badawczych skoncentrowanych na problematyce uwarunkowań bezpieczeństwa państwa polskiego oraz określenia jego interesów narodowych ogranicza możliwość prowadzenia badań w układzie ponadnarodowym. W pewnym sensie próbą zniwelowania tego ograniczenia jest publikacja we francuskim wydawnictwie monografii wieloautorskiej poświęconej uwarunkowaniom polskiej polityki bezpieczeństwa. Trzeci z obszarów aktywności Kandydata to staże i pobyty studyjne oraz konferencje naukowe. W tym obszarze dr Pawłuszko angażuje się zarówno w przedsięwzięcia krajowe jak i międzynarodowe. Wskazać należy tu przede wszystkim na staże w Niemieckim Towarzystwie Polityki Zagranicznej (DGAP) oraz Polnische Historische Mission an der Julius-Maximilians-Universität Würzburg. W zestawie seminariów i konferencji wymienić należy udział w seminarium Network Weimar Traingle, Weimar Youth Forum a istotna dla rozpoznawalności naukowej Kandydata aktywność konferencyjna to udział w konferencji EISA, w ramach której był nie tylko prelegentem ale i moderatorem jednego z paneli. Podsumowując ten element dorobku Kandydata dr Pawłuszko należy podkreślić, iż pobyty stażowe zostały dobrze udokumentowane w stosownych – załączonych do wniosku – opisach. W oparciu o analizę ich treści uznać można iż prowadzona w trakcie tych pobytów kwerenda jak i udział w życiu naukowym danego ośrodka zostały wykorzystane do budowy dorobku naukowego (publikacje naukowe) oraz zapoznania się z zagranicznym dorobkiem oraz

podejściem naukowym. Podejmowane na zlecenie lub w ramach zespołów badawczych, do których Kandydat został zaproszony projekty badawcze mają charakter ekspercki i wymiar aplikacyjny. W ramach konferencji prezentował natomiast wystąpienia (wykaz zamieszczony jako załącznik do przesłanego wniosku) są ściśle związane z zainteresowaniami badawczymi i podejmują kwestie istotne poznawczo. Prezentują także wynik badań prowadzonych przez Kandydata.

VI. Charakterystyka dorobku dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzującego naukę

Z dokumentacji wniosku wynika, że Kandydat:

- A. W sferze dorobku dydaktycznego jest autorem często wykorzystywanego jako materiał pomocniczy opracowania *Wstęp do metodologii badań politologicznych* (między innymi uznanego w stosownym konkursie Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego za najlepszy materiał dydaktyczny w 2013 roku), autorem haseł encyklopedycznych, opiekunem dwóch kół naukowych, uczestnikiem warsztatów metodologicznych (European Workshop in International Studies). W każdej z uczelni, w których pracował /pracuje prowadzi zajęcia ściśle związane z posiadanym dorobkiem oraz zainteresowaniami naukowymi, uczestniczy w przedsięwzięciach prowadzonych w ramach Programu Erasmus.
- B. W sferze aktywności organizacyjnej pełnił funkcje: sekretarza Rady Dyscypliny oraz sekretarza komisji doktorskich, uczestniczył w pracach komisji rekrutacyjnych, ewaluacyjnych, przygotowujących programy studiów i do spraw strategii rozwoju jednostki naukowej. Był/jest członkiem rad redakcyjnych czasopism naukowych, pełni także funkcję sekretarza redakcji czasopisma z listy „B” MNiSW ;
- C. Zakres działań w sferze popularyzacji nauki to omówione powyżej w recenzji zaangażowanie w działalność publicystyczną (opinie i wypowiedzi w mediach tradycyjnych, udział w Festiwalu Nauki oraz debatach o charakterze popularno-naukowym).

Uznać więc należy, że jest on znaczący pod względem zaangażowania Kandydata w przedsięwzięcia organizacyjne, popularyzatorskie i dydaktyczne. Podkreślić także należy że w tych trzech obszarach dr Pawłuszko stara się także podnieść swoje kwalifikacje i kompetencje.

Między innymi poprzez udział w warsztatach specjalistycznych (np. *European Workshop in International Studies*), podejmowanie nauki na kursach (jest kwalifikowanym tutorem) i studiach podyplomowych (np. zarządzanie projektami badawczo-rozwojowymi).

VII. Konkluzja:

Biorąc pod uwagę powyżej zaprezentowane uwagi i oceny uznaję, że Kandydat:

1. przedstawił do weryfikacji wymagany ustawowo dorobek naukowy, w tym rozprawę habilitacyjną wskazaną jako osiągnięcie naukowe, a także osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne;
2. prowadzi od lat zaprogramowane badania naukowe, podejmuje w nich istotne problemy badawcze, poddaje je autorskiej interpretacji, wprowadza do obiegu naukowego nowe konteksty badawcze oraz oceny;
3. zaprezentowany dorobek mieści się w dyscyplinie nauki o polityce i administracji i stanowi „znaczący” wkład w jej rozwój w Polsce;
4. działalność dydaktyczna, organizatorska i popularyzatorska Kandydata jest znaczna i związana z prowadzonymi badaniami naukowymi.

Niniejszym uznaję, że w świetle *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, dr Tomasz Pawłuszko spełnia warunki wymagane do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce i administracji. Wnioskuje jednocześnie o jego dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego

